

Religieus erfgoed in Hasselt: de kapel van Elisabeth van Spalbeek

In Spalbeek bij Hasselt bewaart de 14de-eeuwse muurschildering in de Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel de herinnering aan de lokale mystica Elisabeth van Spalbeek, die vermoedelijk tussen 1247 en 1304/16 leefde. De bruinrode en witte muurschilderingen achter het altaar zijn prachtig religieus erfgoed, dat sinds 27 mei 2006 opnieuw voor het publiek toegankelijk is.

De restauratie van de kapel en de muurschilderingen

In mei 2004 werd begonnen met de werken aan de romaanse Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel – of ook wel 'het kapelleke van Elisabeth' genoemd. De werken werden gefinancierd door de provincie Limburg en de stad Hasselt. Architectenteam Van Meer plande en begeleidde de werken. Voor de restauratie van de kapel zelf werd de firma Natuursteen Vlamincq aangesproken.

Met de conservatie van de muurschilderingen werd in april 2005 gestart. Lode De Clercq en restauratrice Karin Keutgens werkten een jaar lang hard door om de muurschilderingen voor verder verval te behoeden. Karin Keutgens legt uit: "De verwijdering van de oude overschilderingen en de versteviging van de pleisterlaag nemen al snel enkele maanden in beslag. Bovendien heeft het koude winterweer ook wel wat roet in het eten gestrooid, doordat ik sommige producten dan niet kon gebruiken."

De conservatie door De Clercq en Keutgens lijkt op het eerste zicht niet zo ingrijpend, maar dat was ook de bedoeling: "Nog vlak voor de opening van de kapel vroegen voorbijgangers me wat er nu eigenlijk veranderd is aan de muurschilderingen. Maar eigenlijk mag je bij een conservatie niet veel verschillen zien. Ik moest ervoor zorgen dat de muurschilderingen niet verder in verval zouden raken. Figuren herschilderen, zaken toevoegen of esthetische ingrepen... was niet de bedoeling. Dat de muurschilderingen opgeknapt zijn, kan je dus niet zo goed zien, maar wel voelen", vertelt Karin Keutgens.

Een nieuwe figuur

Tijdens de werken kwam een nieuwe figuur bloot te liggen, die op het eerste gezicht niet in het rijtje thuis leek te horen. Dr. Dany Jaspers, die naar aanleiding van de werken het verhaal achter de muurschilderingen in een publicatie uiteenzette, legt uit dat deze figuur echter een essentieel onderdeel is van het meerlagige verhaal dat de muurschilderingen vertellen. Volgens hem gaat het om Filips van Clairvaux, 21ste abt van Clairvaux, die het levensverhaal

van Elisabeth neerschreef en het voor het nageslacht bewaarde: "Indien correct – en er is voorlopig weinig reden tot twijfel – is de man die ervoor zorgde dat Elisabeth's passiedevotie niet in de nevelen van de geschiedenis verzeilde, na meer dan zeshonderdvijftig jaar zelf opnieuw uit die nevelen opgedoken."

Het verhaal achter de muurschilderingen als Hasselts religieus erfgoed

Het verhaal achter de muurschilderingen wordt door Dr. Dany Jaspers uiteengezet in de publicatie Elisabeth van Spalbeek en de Onze-Lieve-Vrouw van Lourdeskapel.

Het rijtje heiligen vertelt niet alleen een symbolisch religieus verhaal, maar ook het specifieke verhaal van Elisabeth's leven en het charisma dat de middeleeuwse mystica al tijdens haar leven had. Elisabeth was tot ver buiten Spalbeek en Hasselt gekend. Haar levenswijze en de nabijheid van de cisterciënzerinnenabdij van Herkenrode, brachten tijdens de middeleeuwen vele bedevaarders naar Spalbeek en Kuringen.

De publicatie is te verkrijgen bij In&Uit Hasselt en kost 3,50 euro. Ze kan ook besteld worden via de website www.erfgoedcelhasselt.be.

Opnieuw een 'bedevaartsoord'

De kapel van Spalbeek en het religieuze erfgoed van de muurschilderingen binnenin hebben alle kwaliteiten om van Spalbeek opnieuw een trekpleister te maken. De schoonheid en de kracht van de muurschilderingen, maar ook het verhaal van Elisabeth's leven dat in de muurschilderingen verteld wordt, maken van Spalbeek een unieke plek om het middeleeuwse Hasselt te leren kennen.

De muurschilderingen zijn het hele jaar door te bezichtigen vanuit het portaal van de kapel:

- van mei tot oktober tussen 9u. en 19u.; op de eerste zondag en de derde zaterdag van deze maanden wordt de kapel geopend tussen 14u. en 17u.
- van november tot april tussen 9u. en 17u.; op de eerste zondag van deze maanden wordt de kapel geopend tussen 14u. en 16u.

Een geleid groepsbezoek kan gereserveerd worden via In&Uit Hasselt, Lombaardstraat 3, 3500 Hasselt. tel. 011 23 95 40.

Filips van Clairvaux